

2020-10-13

RS/152/2020

Rapport om Hälso- och sjukvårdsnämnden utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt 2020

Sammanfattning

I den här rapport behandlas Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt. Rapporten visar att måluppfyllnaden 2019 inte var tillfredsställande. Nämnden klarade inte sitt ekonomiska åtagande. Vidare uppnåddes varken målen för tillgänglighet utifrån vårdgarantins krav eller planerade effekter av resultatförbättrande åtgärder. Den interna kontrollen var inte tillräcklig. Detta ledde sammantaget fram till att Regionfullmäktige inte beviljade nämndens ledamöter ansvarsfrihet för 2019.

Under 2020 har skatten höjts till följd av ett beslut i Regionfullmäktige 2019. HSN har under 2020 bl.a. antagit en ny internkontrollplan, följt upp måluppfyllelsen och reviderat verksamhetsplanen. Coronapandemin har fått betydande konsekvenser för verksamheten inom nämndens ansvarsområde, där omfattande omställningar och anpassningar gjorts. Sammantaget har många aktiviteter med tillhörande resultatmål och mätetal i HSN:s verksamhetsplan avstannat eller inte kunnat påbörjas. HSN:s ekonomiska resultat per 2020-08-31 var 5,2 Mkr. Ytterligare positiv resultatpåverkan kan ske om ersättning för de merkostnader som Corona har inneburit utbetalas, vilket i nuläget inte är känt. Den ekonomiska prognosen för helåret 2020 är ytterst osäker. På grund av pandemin har kapaciteten inom en stor del av den ordinarie verksamheten i hälso- och sjukvården minskat, vilket även har lett till uppskjuten vård som längre fram kommer att behöva hanteras.

Mot bakgrund av den låga måluppfyllnaden, den ansträngda ekonomin, coronapandemins konsekvenser och att nämnden inte beviljades ansvarsfrihet för 2019 bör regionstyrelsen även under 2021 hålla HSN under särskild uppsikt.

Bakgrund

Regionstyrelsens uppsiktsplikt

Regionstyrelsens uppsiktsplikt regleras i 6 kap 1 § kommunallagen (2017:725). I paragrafens första stycke föreskrivs att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Regionstyrelsen ska även ha uppsikt över sådan avtalssamverkan som sker enligt 9 kap. 37 § kommunallagen (KL) eller enligt annan lag eller författning. Av andra stycket framgår att styrelsen också ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i. Det gäller också en förening där kommunen eller regionen bestämmer tillsammans med någon annan och en stiftelse som kommunen eller regionen bildar tillsammans med någon annan för en kommunal angelägenhet. I 6 kap. 11 § KL föreskrivs vidare att regionstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning.

I Regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt (RS/2324/2016, rev 2019) finns förtydliganden av vad uppsiktsplikten innebär och vilket arbetssätt som ska tillämpas. Av reglerna framgår bland annat att regionstyrelsen ska övervaka den ekonomiska förvaltningen, tillse att medlen används ändamålsenligt, övervaka att fullmäktiges beslut blir verkställda, lämna råd och anvisningar samt påpeka brister, liksom att påkalla ingripande av fullmäktige när så behövs.

Regionstyrelsen fastställer årligen en plan för vilka nämnder, bolag, föreningar eller stiftelser som styrelsen ska genomföra fördjupade granskningar av. HSN bildades i januari 2019 och har därför inte tidigare varit föremål för fördjupad uppsiktsplikt. Med anledning av den omfattande och viktiga verksamhet som bedrivs inom nämndens ansvarsområde finns den med i regionstyrelsens plan för fördjupad uppsiktsplikt 2020, vilken fastställdes vid sammanträde den 22 januari 2020 (§ 6).

Underlag för granskningen

Underlaget för granskningen har utgjorts av nämndens reglemente (RS/2343/2016, uppdaterad 2019-01-21), Regionplan 2019 (RS/2157/2018), Finansplan 2019-2021 (RS/587/2018), Verksamhetsplan 2019 (HSN/44/2019), Årsberättelse 2019 (HSN/220/2020), Revisionsberättelse för år 2019 (REV/4/2020), Granskningsredogörelse (REV/4/2020), Grundläggande granskning av HSN (REV/14/2019), Svar till fullmäktiges presidium angående ansvarsprövning 2019 (HSN/510/2020) och Internkontrollplan 2020 (HSN/671/2020).

Om HSN

Enligt nämndens reglemente ingår 13 ledamöter och 13 ersättare i HSN. Nämndens personal är anställda inom regionstyrelsens förvaltning, förvaltningsområde hälso- och sjukvård. Nämnden har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för förvaltningsområdet (utom regionens olika vårdval, där regionstyrelsen har kvar ansvaret). Vidare har HSN ansvar för de behandlingar av personuppgifter som sker inom nämndens verksamhetsområde. HSN ska följa de regler och riktlinjer som regionstyrelsen fastställer för den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av fastigheter samt för stöd- och servicefunktioner. Nämnden ska använda sig

av de stöd- och servicefunktioner, den it-infrastruktur och de regionövergripande IT-system och de administrativa system som regionstyrelsen har ansvar för.

Uppgifter

HSN ska enligt reglementet:

- leda hälso- och sjukvården inom regionen enligt 11 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen utom vad avser beställning av hälso- och sjukvård enligt valfrihetssystem för primärvård eller annan vård och frågor som berör lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik,
- leda folktandvården inom regionen enligt 11 § tandvårdslagen med undantag av beställning av barn och ungdomstandvård enligt valfrihetssystem för barn- och ungdomstandvård och tandvård enligt 8a § tandvårdslagen,
- leda verksamheten inom regionen enligt 22 § lagen om stöd och service till funktionshindrade,
- vara utbildningssamordnare inom hälso- och sjukvården, såsom regional läkarutbildning och utbildning av andra yrkesgrupper,
- ansvara för sjukresor,
- ansvara för internationella frågor inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om forskning och utveckling inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om jämställdhet, mångfald och integration inom sitt verksamhetsområde,
- delta i Regionens samverkansråd och samverkansarenor för kommuner och region i frågor inom sitt verksamhetsområde,
- bereda ärenden som ska handläggas av fullmäktige såvida beredning inte görs av en fullmäktigeberedning eller nämnd samt yttra sig över ärenden som ska handläggas av fullmäktige och som beretts av en fullmäktigeberedning eller nämnd med de begränsningar som framgår av 5 kap. 29 - 33 §§ kommunallagen,
- verkställa fullmäktiges beslut inom sitt förvaltningsområde och
- i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till nämnden.

Verksamhetsmål och måluppfyllelse 2019

Regionfullmäktige beslutade i Regionplan 2019 om strategier och strategiska mål för 2019. I Finansplan 2019-2021 återfinns finansiella mål och ekonomiska ramar. Målen i de två planerna är det övergripande uppdraget från regionfullmäktige som regionstyrelsen och nämnderna ska verkställa i form av åtgärder och beslut.

I HSN:s verksamhetsplan för 2019 anges ett antal strategiska mål, som delas upp i resultatmål och uppdrag inom ramen för de strategier som regionfullmäktige fastställt.¹ Strategiska mål, resultatmål och uppdrag visar nämndens prioriteringar för året.

HSN fastställde även två fokusområden för 2019:

- Genomföra åtgärder för att förbättra tillgängligheten inom hälso- och sjukvården,

¹ För en mer detaljerad redovisning av uppsatta mål respektive redovisad måluppfyllelse, se Verksamhetsplan 2019 och Årsredovisning 2019.

- Genomföra åtgärder som syftar till att hälso- och sjukvårdsnämndens budget ska hållas och långsiktigt uppnå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

Målen följs upp i tertialrapport, delårsrapport och årsbokslut. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål. Verksamhetsplanen innehåller också en uppföljningsplan, som visar vilka områden nämnden särskilt skulle följa upp under 2019.

Att ge en fullständigt korrekt beskrivning av måluppfyllelsen för 2019 är svårt, eftersom några av de mätvärden som redovisas i årsredovisningen inte motsvarar resultatmålen som de anges i verksamhetsplanen. Under 2019 infördes Stratsys, som är verksamhetens IT-stöd för planering och uppföljning. Stratsys används fullt ut under 2020, men 2019 genomfördes endast uppföljning i det nya systemet, inte verksamhetsplanering. Vid övergången till Stratsys har viss problematik uppstått, eftersom verksamhetsplanen för 2019, som var skapad manuellt, skulle anpassas efter den nya strukturen i systemet. Det är också en anledning till att uppföljningen för 2019 har försvårats. Stratsys möjliggör en mycket tydligare nedbrytning av mål, där målen läggs in direkt, varför samma problem inte bör uppstå 2020.

Enligt årsbokslutet var andelen uppfyllda mål 2019 drygt 51 procent. Om mål inkluderas där åtgärder påbörjats och som delvis uppfylldes uppgick andelen till drygt 73 procent. Andelen ”rödmarkerade” mål som inte uppfylldes uppgick till knappt 27 procent. Oavsett hur måluppfyllnaden mäts och redovisas kan det konstateras att måluppfyllnaden 2019 inte var tillfredsställande.

Verksamhetsplan 2020

På regionfullmäktiges sammanträde i februari 2020 (§ 15) fastställdes en reviderad regionplan med budget 2020-2022. Utifrån den har regionstyrelsen och nämnderna fastställt egna verksamhetsplaner med budget för det närmsta verksamhetsåret och en plan för de därpå två följande åren.

HSN beslutade om sin verksamhetsplan den 18 december 2019 (§ 131), som sedan reviderades vid nämndens sammanträde den 2 april 2020 (§ 28). Coronapandemin har under våren 2020 fått betydande konsekvenser på Region Jämtland Härjedalens samtliga verksamheter, där omfattande omställningar och anpassningar gjorts. För hälso- och sjukvårdens verksamhet har belastningen varit mycket hård under en längre tid. Lägesbilder har påvisat en betydande påverkan på många verksamheter. För Region Jämtland Härjedalens ledning och även för administrationen har utmaningarna varit många. Ett antal särskilda grupperingar och ledningsgrupper har startats upp, däribland en särskild coronaledning för hälso- och sjukvården. Det här betyder sammantaget att många aktiviteter med tillhörande resultatmål och mätetal i nämndens verksamhetsplan har avstannat eller inte kunnat påbörjats. På grund av pandemin har kapaciteten inom en stor del av den ordinarie verksamheten i hälso- och sjukvården minskat, vilket även har lett till uppskjuten vård som längre fram kommer att behöva hanteras. Med anledning av Coronapandemin har det därför uppstått ett behov av att särskilt se över och analysera innevarande års mål med tillhörande aktiviteter. Ett förslag till reviderad verksamhetsplan behandlades vid nämndens sammanträde i september.

Personalsituationen

2019

Sjukfrånvaron var under året fortsatt på låg nivå och den sjönk ytterligare med totalt 0,5 procent. Det var främst bland långtidssjuka det minskade, även om minskningstakten avtog. Dock minskade också den korta sjukfrånvaron något och var drygt 1 000 timmar lägre för 2019 jämfört med 2018. Totalt minskade sjukfrånvaron med nästan 35 000 timmar eller ca 19,5 årsarbetskrafter.

Arbete pågick med att anpassa verksamheten till fastställda normtal för slutenvården. Samtidigt genomfördes produktions- och kapacitetsberäkningar för mottagningsverksamheten. Även paramedicinska och administrativa stödverksamheter sågs över för att nå en organisation anpassad efter de ekonomiska förutsättningarna. Under året genomfördes en minskning av personalen om 21 personer jämfört med 2018.

2020

Våren och sommaren har p.g.a. coronapandemin inneburit en stor påfrestning för personalen inom många av regionens verksamheter. På grund av brist på sjukvårdsmaterial, som en följd av pandemin, lånades personal med olika kompetenser under några veckor på våren in från både RU och Regionstaben för att hjälpa till med produktion av plastförkläden.

På grund av beslut om förändrade arbetstidsmodeller i början av året, liksom en ökad arbetsbelastning på grund av Coronapandemin, har missnöje om arbetsvillkoren blossat upp bland personal i hälso- och sjukvården (främst vid Kirurgen). Möten har hållits mellan representanter för arbetsgivaren och berörd personal.

Satsning på ökad tillgänglighet i vården ("Kömiljarden")

2019

SKR och staten träffade under året en överenskommelse om att införa en ny uppdaterad s.k. kömiljard (RS/498/2019). Målet med överenskommelsen var att åstadkomma förnyad kraft i arbetet med att förbättra tillgängligheten samt att utveckla uppföljningen av väntetider till att ge en mera komplett bild av tillgängligheten i vården. I överenskommelsen fanns också krav på regionerna att lämna in en redovisning med en nulägesrapport som kan ligga till grund för utvecklingen av en regional handlingsplan under 2020.

För Region Jämtland Härjedalen innebär överenskommelsen initialt ett tillskott av statliga medel med en summa av 4,1 Mkr för förberedelsearbete. För att kunna möta de nya kraven och få del av kommande medel gav Regionstyrelsen den 27 augusti 2019 (§ 123) Regiondirektören i uppdrag att snarast utreda och ge förslag på nödvändiga åtgärder för att möta kraven i överenskommelsen. Regiondirektören redovisade i mitten av oktober ett förslag till åtgärder för att möta kraven och kunna ta del av kommande medel. Förslaget innebar främst att tillsätta en väntetidssamordnande funktion på 100 procent och att avsätta medel för utveckling av IT-stöd. Regionstyrelsen beslutade i början av november i enlighet med Regiondirektörens förslag. Utifrån den nationella överenskommelsen intensifierades arbetet med att se över väntelistor, rutiner och produktionen över lag. Vidare gjordes extra

operationsinsatser och mottagningsbesök. Resultatet innebar att regionen tilldelades statliga medel om totalt ca 17 Mkr.

2020

Under 2020 har HSN löpande följt upp tillgänglighetssatsningen (HSN/10/2020).

I april träffade regeringen och SKR en tilläggsöverenskommelse.² Tillägget innebär bl.a. att regionerna inte behöver uppfylla flertalet prestationskrav för att få del av pengarna under 2020.

Ekonomi

Ekonomiskt utfall 2019

Nettoresultatet 2019 blev -236,4 Mkr mot budget. Justerat för de statliga anslag som redovisningsmässigt hamnade hos regionstyrelsen, men som avser HSN, blev avvikelserna mot budget -136,8 Mkr. Minusresultatet ligger ungefär på samma nivå som 2018. De största avvikelserna jämfört med budget 2019 kan hänföras till läkemedel, köpt vård och övriga kostnader (främst sjuktransporter, utrustning och tillbehör).

Under 2019 beslutade HSN om ett antal åtgärder för att förbättra resultatet. Effekten uppgick till totalt 71,4 Mkr enligt nedan:

Förbättringsåtgärd	Effekt MKR
Minskning inhyrd personal	11,9
Riks & Region vård	11,1
Vakanshållning, Personalneddragning	9,2
Fenix	8,2
Intäktssäkring	9,2
Minskade inköp och materialhantering	2,2
Läkemedel	11,7
Distansoberoende	2,6
OPUS 2020	2,4
Övrigt ospecificerat	3,0
Total effekt	71,4

Aktuellt ekonomiskt läge den 31 augusti 2020

Som har nämnts ovan har Coronapandemin under våren och sommaren fått betydande konsekvenser för Region Jämtland Härjedalens verksamheter, där omfattande omställningar och anpassningar gjorts. Sammantaget har många aktiviteter med tillhörande resultatmål och mätetal i HSN:s verksamhetsplan avstannat eller inte kunnat påbörjats. Ekonomiska stimulansmedel har tillförts regionen och en stor del av dessa är kopplade till verksamhet inom HSN, men redovisningsmässigt ligger dessa hos regionstyrelsen. Den ekonomiska prognosen för 2020 är därför ytterst osäker.

²

<https://skr.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/forandringarikravenforkomiljarden2020.32840.html>

Med detta i beaktande kan det ekonomiska läget för HSN fram till och med den 31 augusti 2020 beskrivas enligt följande:

- Ackumulerat resultat till och med 31 augusti 2020: -102,0 Mkr mot budget.
- Till regionen tillförda riktade nationella satsningar hänförliga till HSN: 39,5 Mkr.
- Ackumulerat resultat till och med 31 augusti 2020 justerat för nationella satsningar: -62,5 Mkr mot budget.
- Inom HSN till och med 31 juli bokförda merkostnader för Corona som per 2020-08-31 ansöks (HSN:s del): 49,3 Mkr (dessa pengar har begärts, men besked inte getts om hur mycket ersättning som verkligen kommer att betalas ut).

Regionen har från Folkhälsomyndigheten fått ersättning för provtagningar, hittills 32,8 Mkr, vilka kan hänföras till HSN. Vidare har regionen även fått ersättning för sjuklöner, för perioden mars till och med juli på totalt 15,8 Mkr och där 14,1 Mkr kan hänföras till HSN. Till detta förändrades ersättningsförutsättningarna för tillgängligheten (kö-miljarden, se mer ovan), till att bli en mer generell utbetalning än en kompensation för verklig tillgänglighetsförbättring. Totalt till och med den 31 augusti har regionen erhållit 25,9 Mkr i ersättning för tillgänglighet, varav 25,2 Mkr kan hänföras till HSN. Dessa ersättningar till regionen är i sin helhet redovisade på regionstyrelsen, men i tertialbokslutet per 2020-08-31 så kommenteras dessa intäkter som resultatpåverkande för HSN. Inklusiva ersättningar för provtagningar, sjuklöner och tillgänglighet var HSN:s resultat per 2020-08-31 positivt, 5,2 Mkr. Ytterligare positiv resultatpåverkan kan ske om ersättning för de merkostnader som Corona inneburit utbetalas, vilket i nuläget inte är känt.

När det gäller fördelning av riktade statsbidrag fattade Regionstyrelsen den 26 maj beslut om att riktade statsbidrag inför Regionplan och budget 2021-2023 ska omfördelas från regionstyrelsen till den nämnd som är ansvarig för den verksamhet statsbidraget avser (RS/417/2020). Detta för att underlätta planering och undvika särskild hantering av finansiering kopplat till uppdragen i de riktade statsbidragen.

Anmärkningar från revisorerna

Regionstyrelsens uppsiktsplikt

Revisorerna anser att regionstyrelsens uppsiktsplikt inte har varit tillfredsställande avseende HSN:s bristande ekonomiska styrning.

Anmärkningar avseende HSN

I revisorernas samlade bedömning lyfts bl.a. följande punkter:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden har tolkat regionfullmäktiges mål i enlighet med Regionplanen.
- Måluppfyllelsen är låg sett till antalet mål som är helt uppfyllda. Om de mål som är delvis uppfyllda räknas in är måluppfyllelsen betydligt bättre.
- Trots att tillgänglighet är ett av de två fokusområdena för 2019 har tillgänglighet endast kortfattat kommenterats i nämndens protokoll och nämnden har inte löpande fattat beslut med anledning av den låga tillgängligheten. Däremot finns en utförlig uppföljning i månadsrapporterna och det finns även en beskrivning av åtgärder för att nå målet. Nämnden har även följt upp tillgänglighet som ett separat ärende vid flera tillfällen. Om ett fokusområde ska få avsedd effekt bör det lyftas på ett tydligare sätt både i uppföljningar under året och i årsredovisningen.

- Nämnden har haft en löpande uppföljning av ekonomin, som följer styrmodellen.
- Nämnden har vidtagit åtgärder i form av uppdrag till regiondirektören, som i sin tur har återrapporterat vidtagna eller planerade åtgärder till nämnden. Budgetavvikelsen för 2019 visar dock på att åtgärderna inte har varit tillräckliga. Nämnden behöver ställa krav på åtgärdsplaner med ordentliga analyser för att säkerställa planerad effekt samt att det tydligt framgår när åtgärden ska genomföras, när den beräknas ge effekt och vem som är ansvarig för genomförandet.
- I samtliga rapporter, såväl månadsrapporter som tertial- och delårsrapporter, framgår endast ackumulerad budgetavvikelse. Även prognostiserat utfall för hela året bör framgå, både för att nämnden ska få en bättre bild av läget samt för att på ett bättre sätt kunna stämma av hur de resultatförbättrande åtgärderna påverkar utfallet.
- I analysen av primärvårdens resultat bör hänsyn tas till ett minskat uppdrag.
- Nämnden bör säkerställa att samma resultat redovisas i nämndens årsredovisning som i regionens samlade årsredovisning.

Revisorernas rekommendationer

Mot bakgrunden av den samlade bedömningen lämnas följande rekommendationer:

- Nämnden bör säkerställa att fokusområden lyfts upp på ett tydligare sätt och fatta aktiva beslut med anledning av rapporteringen.
- Nämnden behöver ställa krav på tydligare åtgärdsplaner med ordentliga analyser där det framgår planerad effekt samt att det tydligt framgår när åtgärden ska genomföras, när den beräknas ge effekt och vem som är ansvarig för genomförandet.
- Prognostiserat utfall bör framgå av månadsrapporterna,
- Nämnden bör säkerställa att samma resultat redovisas i nämndens årsredovisning som i regionens samlade årsredovisning.

Revisorerna bedömer att HSN 2019 inte har klarat sitt ekonomiska åtagande och inte uppfyller målen för tillgänglighet utifrån vårdgarantins krav. Planerade effekter av resultatförbättrande åtgärder har inte uppnåtts. Nämnden redovisar en låg måluppfyllelse för 2019. Vidare har den interna kontrollen inte varit tillräcklig. Sammantaget är resultatet enligt årsredovisningen inte förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige har ställt upp. Mot bakgrund av de allvarliga brister som redovisats avstyrkte revisorerna att regionfullmäktige skulle bevilja HSN ansvarsfrihet för 2019.

HSN har inför ansvarsprövningen i regionfullmäktige besvarat kritiken. I svaret framgår sammanfattningsvis att nämnden delar revisorernas uppfattning om att måluppfyllelsen skulle ha kunnat vara högre och att rutiner för uppföljning kan förbättras. Nämnden anser dock att det är första året som regionen har en särskild HSN och första året för den nya Blå-gröna majoriteten. Målen sattes i nämndens verksamhetsplan, som beslutades i februari 2019 när HSN var helt ny. Det fanns då inte tillräckligt med erfarenheter i nämnden för att lägga målnivåerna på tillräckligt konkreta och realistiska nivåer. Den nya styrmodellen ska medverka till en tydligare styrkedja, där arbete med mål, budget och uppföljning hör ihop. Att nämnden under senare delen av våren 2019 inte lyfte uppföljning av tillgängligheten så tydligt berodde på att det på nationell nivå pågick förhandlingar mellan SKR och regeringen om en särskild överenskommelse, som blev klar först under andra halvan av juni. Nämndens beslut med anledning av månadsrapporter och uppdrag till regiondirektören och uppföljning av resultatförbättrande åtgärder visar på hur nämnden har arbetat med det ekonomiska läget och ställt krav på åtgärder.

Vid sammanträdet i juni beviljade Regionfullmäktige inte nämndens ledamöter ansvarsfrihet för 2019 (§52). I motiveringen till beslutet uppges bristande måluppfyllelse som huvudskäl till varför ansvarsfrihet inte beviljades. Samtidigt uttrycker fullmäktige att det bör beaktas att 2019 var nämndens första verksamhetsår och att nämnden har skaffat sig mer kunskap, erfarenhet samt rutin inför kommande år.

Internkontroll

HSN har tidigare år antagit en plan för sin interna kontroll och följt upp denna två gånger per år. Under hösten 2019 startade ett större projekt inom Region Jämtland Härjedalen med syfte att få en bättre helhetsbild över regionens verksamheter samt att minska risken för att resurser läggs på fel saker. Ett behov har identifierats av att kunna arbeta med riskidentifiering och analys på olika nivåer i regionen, samtidigt som ledningen vill få en tydlig överblick över de risker som finns och de åtgärder som är kopplade till respektive risk. Den ursprungliga tanken var att ha infört arbetet med riskhantering och intern kontroll i Stratsys. På grund av coronapandemin har detta arbete dock skjutits på framtiden. HSN har därför upprättat en internkontrollplan för 2020 enligt tidigare modell, vilken fastställdes vid nämndens sammanträde i juni 2020 (§ 63).

Analys och bedömning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har varit verksam sedan den 1 januari 2019. Den första delen av mandatperioden har mycket tid ägnats åt att hitta former för nämndens arbete respektive arbetsfördelning mellan nämnden och regionstyrelsen, bl.a. när det gäller personalansvaret. Den politiska organisationen kommer inför nästa mandatperiod att ses över.

Det är svårt att ge en fullständigt korrekt beskrivning av måluppfyllelsen för 2019, eftersom några av de mätvärden som redovisas i årsredovisningen inte motsvarar resultatmålen som de anges i verksamhetsplanen. Det beror till stor del på införandet av det nya IT-stödet för verksamhetsplanering och uppföljning, Stratsys, under året, vilket försvårade uppföljningen för 2019. Under 2020 används Stratsys fullt i både verksamhetsplanering och uppföljning, varför samma problem inte bör uppstå igen. Oavsett hur måluppfyllnaden mäts och redovisas var måluppfyllnaden inte tillfredsställande. Nämnden klarade inte sitt ekonomiska åtagande. Vidare uppnåddes varken målen för tillgänglighet utifrån vårdgarantins krav eller planerade effekter av resultatförbättrande åtgärder. Den interna kontrollen var inte tillräcklig. Detta ledde sammantaget fram till att revisorerna avstyrkte att Regionfullmäktige skulle bevilja HSN ansvarsfrihet för 2019, något som fullmäktige sedermera heller inte gjorde.

Till följd av ett beslut i Regionfullmäktige under 2019 har skatten från och med den 1 januari 2020 höjts med 50 öre. HSN har under 2020 bl.a. antagit en ny internkontrollplan, följt upp måluppfyllelsen och reviderat verksamhetsplanen. Coronapandemin har fått betydande konsekvenser för verksamheten inom nämndens ansvarsområde, där omfattande omställningar och anpassningar gjorts. Sammantaget har många aktiviteter med tillhörande resultatmål och mätetal i HSN:s verksamhetsplan avstannat eller inte kunnat påbörjas. HSN:s ekonomiska resultat per 2020-08-31 var 5,2 Mkr. Ytterligare positiv resultatpåverkan kan ske om ersättning för de merkostnader som Corona inneburit utbetalas, vilket i nuläget inte är känt. Den ekonomiska prognosen för helåret 2020 är ytterst osäker. På grund av

pandemin har kapaciteten inom en stor del av den ordinarie verksamheten i hälso- och sjukvården minskat, vilket även har lett till uppskjuten vård som längre fram kommer att behöva hanteras.

Mot bakgrund av den låga måluppfyllnaden, den ansträngda ekonomin, coronapandemins konsekvenser och att nämnden inte beviljades ansvarsfrihet för 2019 bör regionstyrelsen även under 2021 hålla HSN under särskild uppsikt.